

Sikret p-pille-patent for menn

Med USA-patentet sikret går det norske biotekselskapet SpermaTech på frierferd til de store, globale farmasiselskapene. Målet er å få produsert den første p-pillen for menn som ikke er basert på hormonpreparater.

HEIDI EGEDEN-NISSEN
Oslo

Det var stor ståhei for folkene bak det lite omtalte biotekfirmaet SpermaTech igår. En historie i den anerkjente avisen Boston Globe om et samarbeid mellom University of Massachusetts og det norske selskapet fikk telefonene til å ringe uavbrutt.

– Hvis vi hadde gått ut med denne historien selv, hadde vi nok ikke fått så mye oppmerksomhet, sier Halvor Kristian Bjerke, styreformann og medeier i SpermaTech.

«På diskotek er det nok ikke noe å stole på»

Forsker Bjørn Steen Skålhegg om utsiktene for en p-pille tiltenkt menn

Advokaten innrømmer at han ikke kjenner SpermaTechs teknologi i detalj, annet enn at det handler om å utvikle en p-pille for menn.

– Vi har patent på et protein som skruv svømmedyktigheten på spermier av. Men det er best dere snakker med forskeren vår, sier Bjerke.

Partnerjakt

Daglig leder Eirik Næss-Ulseth i SpermaTech er på reise, men forsker og medaksjonær Bjørn Steen Skålhegg stiller opp. Skålhegg, som er professor ved medisinsk fakultet på Universitetet i Oslo, var i forskerteamet som gjorde oppdagelsen SpermaTech baserer sin virksomhet på.

– Vi oppdaget genet til et pro-

tein som bare finnes i mannens spermie. Vi prøvde det ut på mus som manglet dette proteinet, og fant ut at de ikke kunne befrukte andre mus, sier Skålhegg.

Proteinet det er snakk om – med betegnelsen Cs – regulerer spermienes evne til å svømme. Når dette proteinet settes ut av spill, vil spermier rett og slett ikke være svømmedyktige.

Parallelt med den norske forskningen gjorde amerikanske forskere ved University of Massachusetts samme oppdagelse. Mens de norske forskerne har fått patentert proteinets eksistens og funksjon i Europa, Canada, Japan og Australia, snappet amerikanerne patentet i USA.

– Nå har vi inngått et samarbeid med forskerne på University of Massachusetts. Vi har lisensiert rettighetene til patentet også for USA, sier Skålhegg.

Det innebærer at det amerikanske universitetet får deler av lisensinntektene i det amerikanske markedet hvis en p-pille for menn kommer i salg.

– Nå dekker vi hele verden med vårt patent. Da er det muligheter til å få avtaler med en Big Pharma og bringe dette frem til et produkt, sier Skålhegg.

Veien frem til en eventuell p-pille for menn er lang – kanskje åtte-ti år.

– Vi ser vår egen begrensning. Vi har ikke mulighet til å utvikle dette selv, sier Skålhegg.

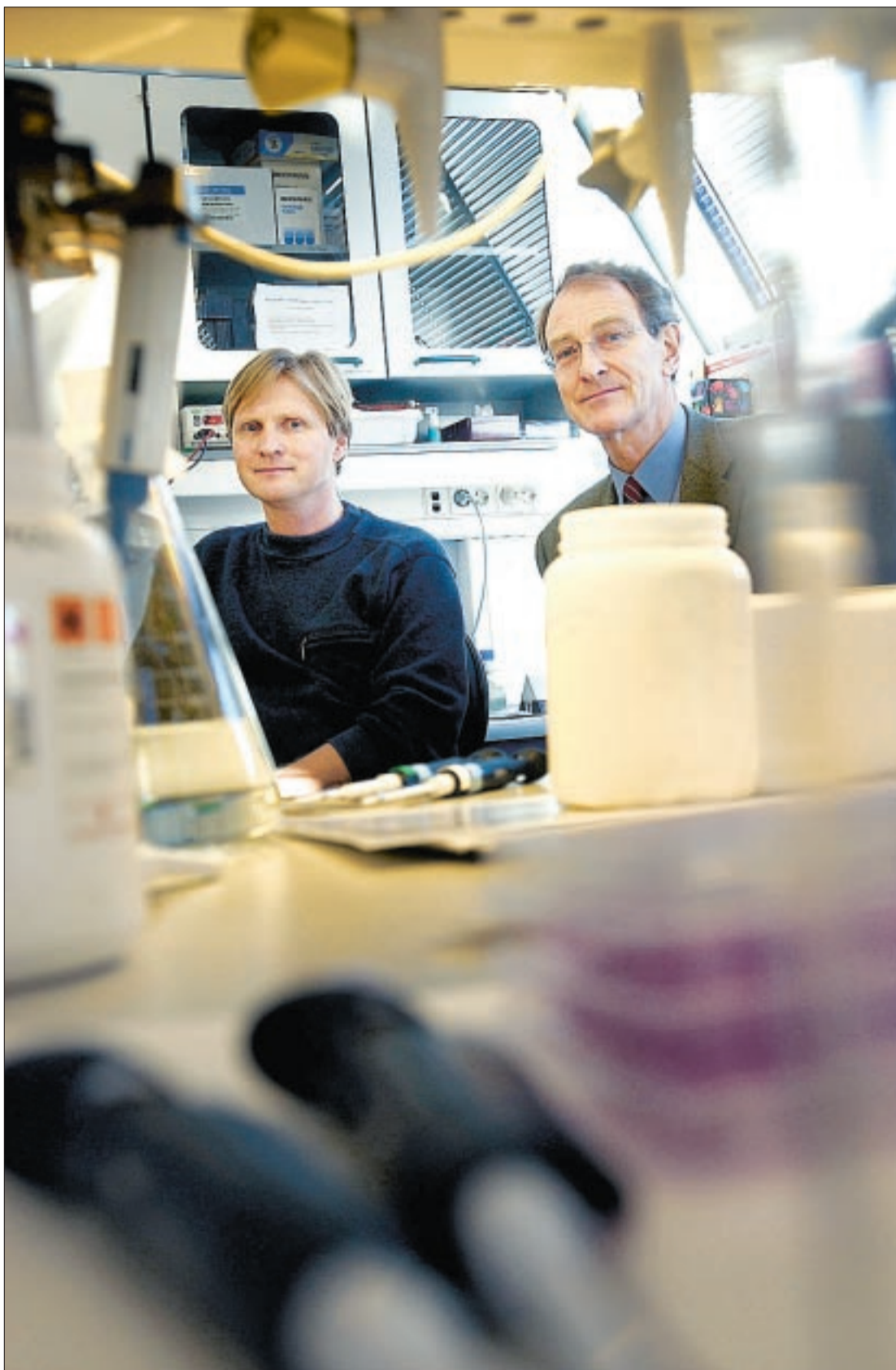
Store farmasiselskaper som GlaxoSmithKline, Pfizer, Novartis og Shering, står på listen over ønskede samarbeidspartnere.

Milliardmarked

I laboratoriet på medisinsk fakultet ved Universitetet i Oslo har Skålhegg isolert proteinet i spermieprøver som kommer fra Rikshospitalet. I samarbeid med en industriell partner er målet å sette i gang en pilotstudie med par som vil prøve ut om dette virker.

– Vi tror det er mulig å finne testpersoner som vil være med på dette. Men i virkeligheten har vi jo ikke noe slingsmonn. Ingen må bli gravide. Det må virke 100 prosent, sier Skålhegg.

P-piller for menn har det vært forsket på i mange år, men bivirkninger har ført til at det ikke

SPERMIEFORSKERE. Med firmanavnet SpermaTech skal ingen være usikker på hva forretningsideen er, mener fra venstre forsker Bjørn Steen Skålhegg og styreleder Halvor Kristian Bjerke. Foto: Anita Arntzen

SpermaTech as

- SpermaTech har identifisert og patentert genet/proteinet CalfaS (Cs) og dets funksjon. Dette proteinet er kun funnet ett sted i kroppen; i mannens sædceller. Proteinene regulerer spermienes evne til å bevege seg.
- Dette gjør proteinet til et unikt

mål for substanser som kan benyttes til å regulere sædcellenes bevegelsesevne.

- Selskapets mål er å få avtaler med farmasøytisk industri og utvikle substanser som påvirker proteinets funksjon.
- Selskapet ble etablert i 2001,

med Eirik Næss-Ulseth som daglig leder. Bak grunnforskningen er et team fra Universitetet i Oslo, bestående av Bjørn Steen Skålhegg, Sigurd Ørstadvik, Trine Haugen, Nils Reinton og Kjetil Taskén.

er blitt et kommersielt produkt. SpermaTech tror det ligger et milliardmarked og venter hvis deres initiativ lykkes.

Nå vil selskapet hente inn noen hundre tusen kroner blant eksisterende aksjonærer. Blant dem er it- og biotekgründer Eirik Næss-Ulseth og Erik Braathen.

At pillen vil slå an hos menn, er Skålhegg sikker på. Forutsetningen er at den ikke har bivirkninger, og at virkningen er reversibel når man slutter å ta pillen.

– Behovet for en p-pille for menn er nok størst i stabile parforhold. På diskotek er det nok ikke noe å stole på, sier Skålhegg.

heidi.egede-nissen@dn.no

«Svært vanskelig»

OSLO: – Dette høres seriøst ut, men svært vanskelig å få til. En ting er å finne noe som fungerer i laboratoriet, en annen ting er å gi mannen en pille som fungerer som prevensjon.

Det sier Øystein Magnus, professor med doktorgrad på sædcellens bevegelse og til daglig overlege ved fertilitetssenteret på Røde Kors Klinikken.

Han synes det er prisverdig at et norsk selskap forsøker å knekke koden for å lage en p-pille for menn, men understreker at det er lang vei frem.

– Får de det til, er det et vanvittig marked der ute. Det er mange som

forsker på dette i dag. Jeg ønsker dem lykke til, sier Magnus.

Om menn ønsker å bruke p-piller, er han usikker på.

– Jeg ville ikke tatt det. Men etter et visst press fra kvinner kan det tenkes at menn etterhvert vil bruke det, sier Magnus.

Analytiker Hans Peter Bøhn i Fondsfinans kjenner ikke til SpermaTechs forskning og understreker at ingen har fått til dette ennå.

– Trolig er menn mye feigere på dette området enn kvinner. Menn er redd for bivirkninger. Men hvis denne pillen er risikofri og den er reversibel, tror jeg det kan være et marked for det, sier Bøhn.